

Van Aeneas naar Augustus

Van mythe naar werkelijkheid

Passages uit Vergilius' Aeneis

Ton Jansen
Fanny Struyk

HERMAION – HOUTEN

Van Aeneas naar Augustus
Van mythe naar werkelijkheid

Uitwerking van eindexamensyllabus Latijn 2025

Ton Jansen
Fanny Struyk

Eerste druk 2024
ISBN 978-90-5027-289-6

© Uitgeverij HERMAION, Houten

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

68 945-9 *Ille, ... t/m ... sumit.'*

- a De *pietas* van Aeneas bracht hem er eerst bijna toe Turnus te sparen. (939-40)
Nu is het juist zijn drijfveer om hem te doden.
Leg uit hoe dat mogelijk is.
- b Citeer zijn woorden waaruit zijn *pietas* tegenover Pallas blijkt.
- c Welke andere prikkel bracht Aeneas er toe zo te handelen? Citeer de tekstelementen.
- d Door welk woord in 950-2 wordt dit nog eens gemarkeerd?
- e Welke twee stilistische middelen herken je in 947-9?

69 938-52 ..... *Stetit ... t/m ... sub umbras.*

Hieronder volgen twee vertalingen van deze passage.

Lees deze vertalingen en beantwoord vervolgens de vraag.

*Zo stond hij, Aeneas, fel en gewapend,
de ogen gejaagd, de hand op het zwaard, maar
aarzelend, meer en meer, want de woorden
lieten hem toch niet koud. Dan opeens,
daar hoog op die schouder: de trieste zwaardriem
met glimmend beslag, de oude vertrouwde
van Pallas. De jongen. Door Turnus bruut
verwond en verpletterd. Zijn fraai insigne
prijkte nu aan vijandige schouders.*

*Dat ziet hij, Aeneas. En staart voor zich uit, de
buit haalt het wreed verdriet in hem terug, hij
raast dan ineens, een laaiende toorn
bevangt hem en dreigend spreekt hij als volgt.*

*'Jij! Met trofeeën behangen van mijn
vrienden! Zou je nog kunnen ontsnappen
aan mij? Pallas verwondt je hier, Pallas
brengt je ten offer, laat je betalen
met je misdadige bloed. Voor alles.'*

*En zo, na die woorden, plant hij zijn zwaard
diep in de borst van zijn vijand, ziedend
van drift. Maar bij hem verslappen de leden,
verkillend. En boos en beledigd, zuchtend,
vlucht diens leven omlaag naar de schimmen.*

Vincent Hunink

938 ..... Aeneas bleef zwaargewapend
 staan, hij wendde zijn blikken en heeft zijn wraaklust bedwongen.

940 De woorden van Turnus begonnen zijn aarzelend hart te vermurwen
 tot hij de ongeluksriem om diens hoge schouder zag hangen,
 de glanzende wapengordel met de bekende emblemen
 van de jeugdige Pallas, die door Turnus verwond en gedood werd
 en wiens riem als een ereteken diens schouder sierde.

945 Toen Aeneas het aandenken zag van zijn hevige droefheid,
 het beeld van de buit in zich opnam, laaide een wilde, razende
 woede omhoog in zijn hart: 'Gehuld in de buit van mijn vrienden,
 denk jij te kunnen ontsnappen? Jij wordt door Pallas geofferd,
 Pallas straft jouw misdadig leven met deze bloedwraak!'

950 Met deze woorden stootte hij woedend zijn zwaard tot diep in
 de borst van zijn vijand. Het lichaam van Turnus werd koud en verslapt,
 zuchtend vluchtte zijn leven verontwaardigd omlaag naar de schimmen.

Piet Schrijvers

Welke verschillen zie je tussen de weergave van Hunink en die van Schrijvers?

Aeneas doodt Turnus. Illustratie in een middeleeuws handschrift van de Aeneis.